

O îngemănare de comic și tragic

Alexandra Grigorescu Ares (născută la București, unde se formează, se lansează și activează în domeniul cultural - redactor și realizator TVR, emisiuni de teatru, autoare a volumului de proză și teatru scurt *Exilată în trecut* (2005) și a studiului monografic *Sam Shepard, Un rebel al rigorii mortale* (2005), iar după 1998 emigrează în SUA, stabilindu-se la New York, unde își diversifică înzestrările intelectuale, funcționând în media și agențiile de producție și de știri americane, fondând și editând magazinul literar „Manhattan Chronicles” din New York) și-a construit un statut de persoană „sensibilă și creatoare”, slujind, prin conexiune, culturii române și culturii americane. Cele două fațete ale identității sale – **nativul** și **emigrantul** – sunt valorificate și întreținute ca două jumătăți ale „omului universal”, model XXI, aflat în căutarea libertății, cultivat intelectual, iubitor de cunoaștere și de frumos natural. Această căutare (transfigurând stările) a inspirat piesa de teatru

Frumoasa adormită și trezită (*Waking Beauty*) (2006), romanele *Visătoarele* (*Dream Junkies*) (2008), *Viața mea pe Net* (*My life on Craigslist*) (2009), publicate în română și engleză și *Cealaltă fată* (*The Other Girl*), 2012 (distins cu un premiu american „Next Generation Indie Book Awards”), romane care-au „spart gheața” pe piața americană „într-un mod foarte amabil”. Libertatea de gândire și de expresie, pe alocuri șocantă, evidențată în textele menționate, demonstrează că autoarea nu ocolește „nimic din ceea ce este omenesc”.

Există în textul pentru scenă *Frumoasa adormită și trezită* (*Waking Beauty*) al Alexandrei Grigorescu Ares o multiplicare a modului de a vedea lumea și viața: se dezvăluie (fără să precizeze dacă e în primar sau în secundar) ceea ce văd personajele când se desprind de sine și aleargă unul către altul pentru a trăi, adică de a căuta căldura din dragoste și de a găsi acea grăbită epuizare a efortului, ducând spre risipire, dar cu un plus de cunoaștere. Abia prin corporalizarea jocului, instabilitatea sentimentelor, în discreția nuanțelor, poate primi dimensiuni imprevizibile, ca într-un happening. Concomitent iese la iveală și ceea ce vede autoarea când potrivește personajele pentru joc, nu în sensul că le determină destinul, ci le antrenează respirul într-un convențional habitat, experimentând *vivre pour vivre*. Însă experimentul repetat descoperă gravitatea situațiilor de viață: căderile în gol sau sușurile fără o țintă precisă.

Titlul piesei este grăitor. *Frumoasa*, adică ființa românească plasată între *adormire* și *trezire*, prinde contur între aceste două limite (ce nu limitează) ale existenței. Exponențial pentru apelativul sau atributul *frumoasa* (după cum textul piesei îl distribuie) apare Onda în devenirile ei. Onda include experiența de viață a autoarei cu impulsurile de ființă și formele de limbaj, dar prezența celor două spații, românesc și american, îi declanșează și-i suplimentează trăirile prin schimbarea stărilor; suficientul dintr-un spațiu îi provoacă doritul, mult doritul, din alt spațiu. Acel oscilant al Ounde, văzută *deodată liberă* după evenimentul românesc din 1989 și treptat deziluzionată de ceea ce a urmat în plan general, atrasă de plăsmuirile „visului american” care, prin contrast, îi sporesc deziluziile în plan particular, a condus spre imaginea ființei în derută sau în impas ce ar rosti spontan: *Aici nu mai pot rămâne, acolo nu mă pot întoarce*, deși dorul de casă o cutreieră. Numai că acasă, lucrurile, rătăcite prin culoarele tranziției, nu par să se așeze într-un fel acceptabil.

În anonimatul lumii, ieșirea din impas se face prin mișcare, însemnând suportarea prefacerilor sau trecerea în alter-nativ (în artă, *mișcarea e subordonată legilor forme artistice*, V.E. Meyerhold). Ființele aleargă unele spre altele, spre a se reîntemeia prin creativitate, însă ele întâlnesc șabloane, tertipuri, prejudecăți. Plină de înțelesuri, în imediat, dar și pe termen lung, mustind de comicul și de tragicul situației, este scena reîntâlnirii într-un apartament din Manhattan, la un început de

An Nou (particularizat de semnalul: *Capitalismul a trecut de prima tinerețe, dar e încă plin de dramă, și ne place!*), dintre Keev, emigrantul american cu afaceri la București, și Onda, emigranta româncă, intrată în rigorile „visului american” cu toate riscurile și avantajele. Amândoi, ispitiți de *magnificul, divinul, fenomenalul putregai din jur*, părăsesc în fugă apartamentul. Desprinși de vibrațiile și convențiile lumești, în care se vedeau incluși, Keev și Onda, iubitori de libertate, își vor căuta loc sub un pod, cu toți cerșetorii. (Podul, în de-de-subtul său, semnifică staționarea în timp, fertilizând embrionul refacerii, și, apoi, pe de-asupra să se facă trecerea). Se întrevide ipoteza resurecției lumești, începând cu treapta cea mai de jos a societății.

Cu ecouri ce par stârnite de tabloul din colecția „estetica urâtului”, filigranat sonor și imagistic în „penel” arghezian: *Din bube, mucagaiuri și noroi, / Iscat-am frumuseți și prețuri noi*, Keev, într-un elan romantic, vizionar, dar evident lucid, rostește replica finală, îndemnând-o pe Onda să-și învioreze privirea ca să vadă „minunea”: *Deschide ochii și observă contrastele! Iubește-le! Lascivitatea lutului! Senzualitatea fecalelor! Gravitatea putreziciunii! Puritatea mizeriei! Misterul din praf șansa din dezordine, speranța din disperare, bogăția din sărăcia lucie. E atât de multă tandrețe în decădere. Atât de multă ardoare în degradare!* Pentru frumusețea enigmatică a spunerii în românește, voi reproduce în engleză această succesiune de antinomii revelate: *You gotta grasp it, the sensuality of clay! All the amusement in filth! The gravity in putrescence! All the purity in the sleaze! The mystery in dust! The randomness in stains! There's so much tenderness in decay... so much ardor, so much closeness and care, so much warmth so much yen...* Asociind textele, deși știam că aparțin Alexandrei Grigorescu Ares, scriitoare ce-și întemeiază bilingv opera, am avut impresia (o fugară străfulgerare) că un ceva comun aproprie comunicarea în română de comunicarea în engleză, în felul unor jumătăți de conținut ce-și dau mâna spre a regăsi (și a restitui) un întreg necesar.

Frumoasa adormită și trezită poartă emblema „misterul feminin” sau descrie lumea văzută prin ochiul ager al feminității ca într-un *chick lit* (folosesc acest termen spre a fi în ton cu „typical language” din mediile culturale americane). Interioritatea feminină, prin construcție, este un teritoriu care nu-și luminează potecile (parcursarea posibilă se face prin luminile de afară, nu întotdeauna suficiente pentru detalii). Se amuză când cineva încearcă să-i străbată domeniul și, ca să-l iluzioneze pe cutezător sau poate să-l îndârjească, îl ține un timp (sau, după caz, un anotimp) în vecinătate, îndemnându-l, totuși, să nu renunțe. Onda e o ființă rațională. Oricâte greutăți ar interveni în cale, ea nu cunoaște rătăcirea. „Cu rațiunea, spune Noica, nu ești străin în lume. Rațiunea te înrudește cu toate lucrurile și ți le face străvezii” (*Povestiri despre Om*, București, Cartea Românească, 1980, p. 59).